

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 1999. november 7.
(vasárnap)

Cseri Kálmán

A JÓ CSELEKEDETEK

Lekció: Tit 3,8-14

Alapige: Ef 2,8-10

Hiszen kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van: Isten ajándéka ez; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék. Mert az Ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.

Imádkozzunk!

Mindenható Istenünk, köszönjük, hogy egy szívvel, egy szájjal imádkhatunk téged, mint ennek a csodálatos, hatalmas világmindenségnek alkotóját és teremtőjét. Magasztalunk azért, mert nemcsak megalkottad ezt a világot, hanem hatalmas szavaddal fenntartod és igazgatód azt. Dicsőítünk, mert a bűn rettenetes rontása ellenére is a te mentő szereteted érvényesül, és üdvözítő terved lépésről lépésre megvalósul.

Áldunk téged a keresztért. Azért, hogy úgy szeretted ezt a világot, hogy a te egyszülött Fiadat adtad, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Köszönjük, hogy még a hittel is te ajándékozol meg minket. Köszönjük, hogy valamennyire már ismerhetünk, és ez is oly sokat jelent. De tudjuk, Atyánk, hogy ez csak egy töredéke az igazságnak. Segíts el minket most, ebben a csendes órában is a teljesebb igazságra. Köszönjük, hogy megígérted és elküldted Szentlelkedet, aki elvezérel minket minden igazságra, és kijelenti nekünk, hogy ki vagy te valójában.

Áraszd ki reánk a te Lelkedet most, és ajándékozz meg azzal az igével, ami mindannyiunk számára azt tudja közvetíteni, amire most szükségünk van: a te isteni gazdagságodból adj nekünk tanácsot, biztatást, reménységet, bocsánatot, bűnlátást, feloldozást, erőt, békességet. Adj nekünk üdvösséget, és taníts meg észrevenni azt

a sok jót, amit elkészítettél a számunkra, hogy megcselekedjünk. Tedd késszé a mi önző, lusta szívünket, hogy örömmel tegyük mindazt, amit nekünk készítettél el, és amit majd rajtunk kérsz számon.

Beszélj velünk ebben a csendben, tedd az együttlétünket valóban istentiszteletté, és ajándékozz meg minket, hogy gazdagon mehessünk el, olyan gazdagon, hogy másoknak is jusson a tőled kapott lelki áldásokból. Jézus érdeméért kérünk, legyen a te áldásod a mi mostani együttlétünkön.

Ámen.

Igehirdetés

A reformáció emlékűnépével kapcsolatosan különös hangsúly került az utóbbi hetekben igehirdetéseinkben a Bibliának erre az alapvetően fontos kijelentésére, hogy az üdvösséget Isten nekünk az Ő kegyelméből ingyen, ajándékképpen adja, és ezt mi hittel tudjuk megragadni, a magunkévá tenni. Kegyelemből, hit által. Ez a gondolat végigvonul az egész Szentíráson.

Többekben azonban felvetődött a kérdés, hogy ha ez így van, akkor a cselekedeteknek egyáltalán semmi jelentőségük nincs? Teljesen mindegy, hogyan él egy ember, hogyan él egy hívő keresztyén ember is? Nem fontosak a jó cselekedetek? A Biblia azt mondja: nagyon is fontosak, és erről is világos tanítást ad, csak ez a tanítás is deformálódni, torzulni szokott a mi gondolkozásunkban. Ezért fontos, hogy igazítsuk az igéhez a cselekedetokről való gondolkozásunkat is, és itt is történjék meg egy bizonyos reformáció a mi hittudatunkban.

Egy rövid igehirdetésben inkább csak a tartalomjegyzékét lehet elmondani annak, hogy mit tanít a Szentírás a cselekedetek jelentőségéről, de ezt legalább próbáljuk meg most, és aztán ki-ki nézzen utána maga a Bibliában meg hitval-

lásainkban. Ezért fogom megmondani a bibliai helyeket is, hogy honnan idézem az igét, amire az állítások épülnek. Négy fontos tételt szeretnék felsorakoztatni.

1. Az első így hangzik: a Biblia szerint a cselekedetek nagyon fontosak. Egyáltalán nem mindegy, hogyan él egy hívő ember, és mit cselekszik. Amikor az apostoli igehirdetés egy fél mondatba próbálta összefoglalni Jézus egész földi működését, akkor ezt mondták: széjjeljárt, jót tévén. Nem mindegy az, hogy ró-lunk is mit lehet elmondani, hogy mit teszünk: jót teszünk-e, vagy valami mással töltjük az életünket.

A református hitvallások is külön kitérnek a jó cselekedetek fontosságának a hangsúlyozására. A Második Helvét Hitvallás a XVI. fejezetében hosszan és részletesen ír erről. Két bekezdést hadd olvassak belőle.

„Jóllehet tehát azt tanítjuk az apostolokkal, hogy az ember ingyen kegyelemből igazul meg a Krisztusban való hit által, nem pedig valamilyen jó cselekedetek által, mégsem becsüljük le vagy kárhozzatjuk a jó cselekedeteket, mert tudjuk, hogy az ember nem azért teremtett, sem nem azért született újjá hit által, hogy ne csináljon semmit, hanem

inkább azért, hogy szüntelen cselekedje azt, ami jó és hasznos. Az evangéliumban azt mondja a mi Urunk: Minden jó fa jó gyümölcsöt terem (Mt 12,33). Aki énbennem marad, az sok gyümölcsöt terem (Jn 15,5). Pál apostol szerint az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk (Ef 2,10). (...) Kárhozzátjuk tehát mindazokat, akik a jó cselekedeteket megvetik, és azt fecsegik, hogy azok haszontalanok, tehát nem kell törődni velük.

De ahogyan az előbb mondtuk, nem gondoljuk, hogy a jó cselekedetek tartanak meg bennünket, és hogy azok olyan szükségesek volnának az üdvösségre, hogy nélkülük soha senki sem üdvözült volna, mert hiszen egyedül Krisztus kegyelméből és jótéteményeként tartatunk meg. A cselekedetek szükségképpen a hitből születnek, és helytelenül tulajdonítják egyesek ezeknek a cselekedeteknek azt az üdvösséget, amelyet tulajdonképpen a kegyelemnek kell tulajdonítani. Mert jól ismerjük az apostolnak azt a mondását: Hogyha kegyelemből van, akkor nem cselekedetkből: különben a kegyelem nem volna többé kegyelem. Hogyha pedig cselekedetkből, akkor nem kegyelemből: különben a cselekedet nem volna többé cselekedet.” (Róm 11,6)

Fontos tehát a jó cselekedet, a kérdés az: hol a helye és mi a jelentősége? Erről szól a második tétel.

2. A Biblia egyértelmű tanítása szerint a mi jó cselekedeteinknek nincs üdvösségszerző erejük. Tehát ez azt jelenti: nem azért üdvözül valaki, mert sok jót cselekedett, hanem azért képes egyáltalán az Isten szerinti jót is cselekedni,

mert már elfogadta hittel Isten kegyelmét, az üdvösséget, amit ingyen, egyedül a Krisztus érdeméért kapott. Mindig előbb jár a kegyelem, és utána jön az a cselekedet, amit Isten is jónak minősít. A jó cselekedet következmény, és nem ok. Követi a hívő ember hitre jutását és kegyelembe fogadtatását, és nem megelőzi azt.

Azért olvastam fel alapigének ezt, amit a legtöbben könyv nélkül el tudnának mondani — legalábbis remélem —, mert ennek a mondatnak többnyire csak az első felét szoktuk idézni: „Kegyelemből van üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van, Isten ajándéka ez, nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék” — és itt abbahagytuk. Pedig folytatódik a tizedik verssel így: „Mert az Ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk.”

Vagyis azt mondja: igenis kegyelemből, hit által, Isten ajándékaként kapjuk az üdvösséget. Az ajándékért nem dolgozik meg az ember, sőt kifejezetten hangsúlyozza, hogy nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék. Ha azonban már megkaptuk ezt az ajándékot, akkor el kell kezdeni cselekedni. Mégpedig azokat a jó cselekedeteket végezhetjük attól kezdve, amiket Isten előre elkészített nekünk. Tehát még ez is az Ő ajándéka, hogy jót cselekedhetünk, és erre is Ő tesz képesekké bennünket. A nagy ajándék az üdvösség, amit kegyelemből ad nekünk Isten. A ráadás ajándék: ha ezt elfogadtuk, akkor tőle elkészített jó cselekedeteket végezhetünk, amiket szintén kegyelemből ad Isten. Az sem a mi érdemünk. Isten készíti el ne-

künk a jó cselekedeteket, Isten tesz képessé arra, hogy azokban járjunk. Egyedül Istené lehet tehát a dicsőség.

Ez a teljes bibliai tanítás a kegyelemről és a cselekedetéről. Ami eltér, az Isten kijelentett ígétől tér el.

A jó cselekedet gyümölcs. Nagyon sok helyen ezzel a képpel akarja szemléltetni a Szentírás. Ahhoz, hogy gyümölcs teremjen, előbb el kell ültetni egy fát, és néhány évig ápolni kell, s akkor elkezd teremni, mégpedig olyat, amilyen az a fa. Ahhoz, hogy valaki Istennek kedves jó cselekedeteket végezessen, előbb a Krisztusba bele kell helyezettetnie, újjá kell születnie, és akkor majd, mint gyümölcsök, megteremnek rajta a Lélek gyümölcsei és ezek a jó cselekedetek.

Ugyanígy nyilatkozik a másik református hitvallásunk, a Heidelbergi Káté is, ami szintén részletesen tárgyalja a jó cselekedetéről szóló bibliai tanítást, és az utolsó, befejező kérdése így hangzik: „Nem nevel-e ez a tanítás könnyelmű és elvetemült embereket? (Már tudniillik az a tanítás, hogy nem a cselekedetekért kapjuk az üdvösséget.) Nem, mert lehetetlen, hogy azok, akik igaz hit által Krisztusba oltattak, a háládatosság gyümölcseit ne teremjék.” (64)

Vagyis: lehetetlen, hogy aki újjászületett a Krisztusban, az ne másként gondolkozzék és éljen, és ne vegye észre azokat a jó cselekedeteket, amiket Isten neki elkészített, és ne cselekedné azokat örömmel és hálából azért, mert megkapta Istentől az üdvösség ajándékát. De a sorrend ez. Nem az, hogy összeszedem magam, jót cselekszem, s ezért jár nekem az üdvösség. Ez ellen tiltakozik a Szentírás. Isten adja nekem az üdvösséget úgy, hogy nem érdemlem meg, mert

nem érdem szerint adja, hanem a szükségem szerint, és utána hálából felszabadulok arra, hogy azt cselekedjem, ami neki kedves.

3. Felvetődik az a kérdés, hogy akkor az Istenben nem hívő, újjá nem született ember nem is tud jót cselekedni? A Biblia szól arról, hogy az Istentől elszakadt, ellene fellázadt, és emiatt belsőleg teljesen tönkrement, megromlott emberben is maradtak maradványai — Kálvin így írja: relikviái — a jónak.

Az Isten nélkül élő ember is vágyik valami jót tenni. Sokszor igyekszik is arra. Sok jót és szépet képes is tenni. Ha azonban jön az Isten akaratának a teljesítését értjük, akkor meg kell látnunk, hogy erre képtelen. Az Isten törvényét nem tudja teljesíteni az Istentől elszakadt ember. Erről a Szentírás is több helyen beszél. Csak a Róma 8,7-t hadd idézzem: „mivel a test törekvése ellenségeskedés Istennel, mert az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mivel nem is képes engedelmeskedni.”

De ezt mutatja a gyakorlat is. Miért nem tudják ránevelni az embereket arra, hogy ne lopjanak, ne öljenek, ne törjenek házasságot, és gondolatban se vétkezzenek se Isten ellen, se egymás ellen, se önmaguk ellen? Kudarcok sorozata az élet. Semmi módon nem sikerül megvalósítanunk azt, hogy Isten törvénye szerint éljünk. Teljes csőd van itt. Így lesz a törvény — írja Pál apostol — Krisztushoz vezető tanítómesterünké. (Gal 3,24)

Vagyis: az, hogy látom, mi lenne jó, és látom, hogy nem tudom azt teljesíteni, ez odakényszerít Krisztushoz, és azt mondom: Uram, tényleg így lenne igazi az együttélés, meg az én életem is, de

nem tudunk így élni. Bevallom a tehetetlenségemet, behívlak téged az életembe, te uralkodj bennem. Ez az újjászületés, és az újjászületett ember csodálkozva látja, hogy képes az Isten törvénye szerint élni. Vagyis a hit által benne élő Krisztus, az új természet, tudja azt a jót cselekedni, ami Istennek az akarata.

Pontosan az történik meg, amit már Jeremiás két és félezer évvel ezelőtt leírt. Isten ezt ígéri az Ő népének: Ilyen lesz az a szövetség, amit Izráel házával fogok kötni, ha eljön az ideje — így szól az Úr —, törvényemet az ő belsejükbe helyezem, szívükbe írom be. Istenükké leszek, ők pedig népem lesznek. Akkor már nem tanítja többé egyik ember a másikat, ember az embertársát arra, hogy ismerje meg az Urat, mert mindenki ismerni fog engem.” (Jer 31,33-34)

Törvényemet az ő belsejükbe írom be. És az Isten törvénye többé nem külső kényszer, hanem belső készítés lesz — és ez ég és föld. A föld az, hogy külső kényszer, meg kellene csinálnom, megpróbálom, nem sikerül. Megint megpróbálom, nem sikerül. Nem próbálom meg többet. Erre vagyunk mi képesek. De nem ez többé a törvény, hanem belső készítés. Öröm az, hogy engedelmeskedhetem. Azonosulok belsőleg egészen az én Istenemmel — Istenükké leszek, ők pedig népemmé lesznek. Tökéletes közösség alakul ki az újjászületett hívő és az őt újjáteremtő Isten között. Egyszerre kedves lesz neki Isten törvénye, és nem tiltakozik ellene örökké, és képes is azt teljesíteni. (Képes azt megszegni is. Mert a bűnös testben maradunk, de ez most más kérdés.) Itt a fontos az, hogy képes lesz teljesíteni.

Ezt nem veszik komolyan, akik a cselekedetéről bölcselkednek, és azt mondják: Isten törvényét meg kell tartanunk. De nem tudjuk megtartani, és akkor mit csináljunk? A törvényt attól még nem szabad eltörölni, a törvény érvényes és igaz. Nekünk kell megváltoznunk. Ez pedig az újjászületés, ami nem tévesztendő össze semmiféle nemes igyekezettel vagy buzgó vallásossággal. Ez a bennünk élő Krisztus.

Ezért mondja Jézus Nikodémusnak: Szükséges újonnan születnetek. Képes tehát sok jóra az Istentől elszakadt ember is, csak éppen az Isten szerinti jóra nem képes. Ami Isten minősítése szerint is jó cselekedet, arra nem képes. Ezért is szükséges újonnan születnünk.

4. Ha viszont ez megtörtént, akkor sorjáznak a bibliai ígék, amik arról szólnak, hogy most már igyekezzünk teljes erővel arra, hogy vegyük észre, mit készített Isten nekünk mint jó cselekedeteket. Folyamatosan azokat cselekedjük, egyedül az Ő dicsőségére, a többiek iránti szeretetből és az iránta való nagy hálaból. És nem hivalkodásból, hogy mi mit teljesítünk. Nem üzleti szellemmel, hogy ezért mi mit várunk, vagy nekünk mi jár. Nem jár semmi. Megkaptuk a legtöbbet. Ha újjászületett valaki, az új életet, az üdvösséget, ami bearanyozza ezt a néhány nehéz földi évtizedet is, és túlnyúlik a halálon is. Ez a legtöbb, ezt megkaptuk. Akkor ezért hálaból dicsőíti az ilyen ember Istent, szolgálja a többieket, és tudja, hogy soha nem tudja törleszteni azt, amit Istentől kapott.

Ezért van tele a Biblia ilyen ígéssel. Jézus a Hegyi beszédben mondja: „Úgy fényljk a ti világosságotok az emberek előtt, hogy látván az emberek a ti csele-

kedeteiteket, dicsőítsék a ti mennyei Atyáto-
kat.” Nem titeket, a ti mennyei Atyáto-
kat, aki elkészítette ezeket a cselekedete-
teket, és aki képesekké tett titeket arra,
hogy ebben járjatok. De a cselekedetei-
teket fogják látni, nem a hiteteket. A
cselekedetek a hitetek gyümölcse, és a
gyümölcs táplálja az embereket. Legyen
mit szedni az életetek fájáról — ezt mon-
ja itt Jézus.

Vagy Péter apostol második levelének
az elején, ahol van az a szép felsorolás,
hogyan kell növekednie egy hívőnek: „A
ti hitetekhez ragasszatok jó cselekedete-
ket. A jó cselekedethez tudományt...” —
felsorolja, hogyan kell egymáshoz tapad-
nia sok-sok lelki áldásnak. Hittel kez-
dődik, de jó cselekedettel folytatódik.

Pál apostol pedig a Tituszhoz írt le-
vélben különösen is hangsúlyozza ezt.
Javaslom délutáni olvasmányának ezt a
rövid, de tartalmas kis levelet. Azt írja
az apostol Jézusról: „Ő önmagát adta ér-
tünk, hogy megváltson minket minden
gonoszástól, és megtisztítson minket a
maga népévé, amely jó cselekedetre tö-
rekszik.” (2,14). És a 3. fejezetben bő-
vebben is ír erről: „... szeretném, ha szilárdan tanúskodnál ezek mellett, hogy az
Istenben hívők igyekezzenek a jó cse-
lekedetekben előljárni: ezek jók és hasz-
nosak az embereknek.”

„Tanulják meg a mieink is, hogy jó
cselekedetekkel járjanak elől ott, ahol sür-
gős segítségre van szükség, nehogy gyü-
mölcstelének legyenek.” Itt Jézus Krisz-
tust idézi, aki a Jn 15-ben részletesen szól
erről, és azt mondja: „Maradjatok énben-
nem, és én tibennetek. Csak aki énben-
nem marad, azt teremhet sok gyümölcst.”

A jó cselekedet tehát fontos a Biblia
tanítása szerint, de a jó cselekedetnek

nincs üdvösségszerző ereje. Sokkal in-
kább, ha az üdvösséget hittel elfogadta
valaki, akkor képes jót cselekedni. A
nem hívő ember is képes sok jóra, de
az Isten akaratát nem képes cselekedni,
ezért is szükséges újonnan születnünk.
Ha viszont az újjászületés csodáját átél-
te valaki, akkor igyekezzék, töreked-
jen, akarja, keresse mindazt a sok jót,
amit Isten elkészített, hogy azokban jár-
junk.

Azt szeretném javasolni: kezdjük el
még ma. Ne akarjon valaki nagyot pro-
dukálni. Itt nem látványos cselekedetek-
ről van szó, hanem azokról a jó csele-
kedetokről, amiket Isten előre elkészít-
tett, hogy azok szerint éljünk.

Jézus beszél egy pohár vízről. Be-
szél egy beteg meglátogatásáról, egy tál
ételről. Ilyesmiket sorol fel, amikor a jó
cselekedetek közül néhányat említ. Le-
het, hogy ez bátorító, szeretettel teljes szó
lenne, vagy egy simogatás, egy kedves
mosoly. Lehet, hogy az lenne a te jó
cselekedeted, hogy ma délután végre
megírod azt a levelet, szépet nyugodtan
átgondolva, előtte meg közben imád-
kozva, és amikor a végén elolvasod, ma-
gad fogsz csodálkozni, hogy mi született
meg, mert az már Istentől született. Le-
het, hogy végre vissza kellene adni azt,
ami még mindig ott van nálad. Lehet,
hogy egyszerűen csak rendet kellene ten-
ned magad körül, hogy ne bosszantsd a
többiekot otthon. Vagy el kellene menni
ma délután valakihez, s talán semmit sem
mondani, csak végighallgatni. Úgy meg-
kérdezni, hogy hogy tetszik lenni, hogy
arra elmondhassa igazán és kiönthesse a
szívét. Lehet, hogy félre kellene vonulni
egy csendes sarokba, és elkezdni imád-
kozni valakiért.

A jó cselekedetek nem látványos hőstettek, hanem a hétköznapi apró, és egészen természetes mozzanataik, amiket Isten elkészített. Kérjük ma mindnyájan: Uram, mik azok a jó cselekedetek, amiket nekem elkészítettél, amik ott vannak elkészítve, és agyon strapálom magam, mert valahol másutt szaladgálok örökké, csak éppen nem azt csiná-

lom, amit te ajándékként akarsz adni, amiben örömöm lenne, amiben kibontakoznék, ami után áldanának téged, és talán hálásak lennének nekem is. De nem ez a cél, hanem az az ok, hogy én vagyok hálás neked, és ezért szeretném azt cselekedni, ami szerinted kedves, Isten dicsőségére és a többiek iránti szeretetből.

Imádkozzunk!

Dicsőséges Urunk, Jézus Krisztus, magasztalunk téged most is cselekedeteidért. Mindazért, amit értünk tétted, nekünk adtál, és amit nekünk mondtál. Magasztalunk a legnagyobbért: helyettünk vállalt kínhalálodért és dicsőséges feltámadásodért.

Köszönjük, hogy nekünk is elkészítettél sok-sok jó cselekedetet, hogy azokban járjunk, azok szerint éljünk. Nyisd ki a szemünket, és segíts ezeket észrevenni. Add, hogy félretegyük azt, amit mi fontosnak gondoltunk, és hadd legyen nekünk mindennél fontosabb az, ahol te akarsz használni. Add, hogy egyiket se vessük meg. Ne akarjunk csillogni, hanem hadd tegyünk azt, aminek a nyomán téged dicsőítenek majd mások.

Segíts ezt elkezdni már ma, és hadd legyen ez folyamatos örömünk forrása.

Köszönjük, hogy eléd hozhatjuk személyes gondjainkat is. Egyházunknak, országunknak a gondjait is.

Könyörgünk hozzád a nyomorúságban levőkért, a nélkülözőkért, betegekért, gyászolókért, kétségbeesettekért.

Könyörgünk azokért, akik még soha nem hallottak arról, hogy te mit cselekedtél értünk.

Kérünk, használj minket is a nyomorúságok enyhítésére és a rólad szóló örömhír továbbadására.

Beszélg velünk tovább is még ezeken az igéken keresztül, és ajándékozz meg ezzel az igyekezettel, amiről itt most szó volt. Engedd, hadd legyen az életünk valóban belőled táplálkozó, veled összeforrott új élet, amelyik képes ezeket cselekedni.

Ámen.

